

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Quibusdam præmissis prima pars quæsitæ, duplici conclusione
resolvitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

Undè Apostolus ad Rom. 8. ait : *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum*, quod D. Augustinus & S. Thomas ad ipsas etiam permissiones peccatorum extendunt, ut videbimus articulo sequenti.

87. Colliges tertio: bonam indolem, & bonum ingenium esse in electis prædestinationis effectum, non quia hæc conducant ad facilius credendum, vel ad supernaturales actus eliciendos, ut quidam docent: quia, ut alibi ostendimus, ad æquata ratio proximè agendi respectu actuum supernaturalium est virtus supernaturalis infusa: sed quia hæc conducunt ad vitanda peccata: nam ex bona hominum inclinatione, & ingenij bonitate multoties provenit, ut pauciora committantur peccata; sicut è contra mala hominum indoles & inclinatio ad plura committenda maximè juvat. Undè D. Thomas 3. cont. Gent. cap. 162. *Adjuvat etiam Deus hominem contra peccatum per naturale humani rationis, & alia naturalia bona, quæ homini conferunt.*

88. Colliges quarto: bona opera moralia, quæ sine auxilio gratiæ sunt à prædestinatis, esse effectus prædestinationis. Tùm quia conducunt ad gaudium accidentale, quod de illis prædestinati percipient in gloria. Tùm etiam, quia dum quis benè operatur, si opus in præcepto sit, vitatur peccatum. Tùm denique, quia bona illa operamini objecta dant occasionem laudis, & gratiarum actionis.

ARTICULUS V.

An malum & permissio eius in electis sint prædestinationis effectus?

§. I.

Quibusdam præmissis prima pars duplici conclusione resolvitur.

89. **N**otandum primò: malum aliud esse pœnæ, & aliud culpæ: & rursus in malo culpæ duo esse distinguenda, materiale scilicet & formale, seu malitiam moralem, & entitatem physicam, quæ illi subest, eamque sustentat.

90. Notandum secundò: quòd quando quaeritur, an permissio peccati in electis sit prædestinationis effectus, quaestio non procedit de permissione activa, quæ in volitione permittendi peccatum consistit, sed de passiva, consistente in carètia gratiæ efficacis, quæ postea vitaretur peccatum.

91. Tertio recolendum est id, quod in initio huius disputationis annotavimus, nempe tres conditiones requiri, ut aliquid sit prædestinationis effectus, scilicet quòd causetur à Deo, quòd efficaciter ad finem vitæ æternæ conducat, & quòd sit à Deo volitum ac præparatum ex intentione efficaci dandi gloriam. His præmissis

Dico primo: Mala pœnæ in electis sunt effectus prædestinationis, non tamen mala culpæ, seu peccata, quæ talia sunt, & secundùm malitiam, & deformitatem moralem, quæ important.

92. Probat: Mala pœnæ causantur à Deo, juxta illud Ecclesiastici 11. *Bona & mala, vita & mors, paupertas & honestas à Deo sunt.* Et Amos 3. *Si erit malum in civitate, quòd non fecerit Dominus.* Secùs autem mala culpæ, Deus enim non est causa, vel author peccati, quia, ut inquit S. Thomas 1. 2. quæst. 79. art. 1. *Omne peccatum est per recessum ab ordine, qui est in Deum sicut in finem, Deus autem omnia inclinat & convertit in se ipsum, ut dicit Dionysius cap. 1.*

A de divin. nomin. Item mala pœnæ conducunt ad finem vitæ æternæ: per multa enim tribulationis oportet nos intrare in regnum caelorum, ut ait Scriptura, & consequenter à Deo præparatur electis ex intentione dandi illis gloriam. Mala autem culpæ non conducunt ad vitam æternam, sed potius ejus assecutionem impediunt, ac proinde ex intentione gloriæ non possunt à Deo præparari. Ergo licet mala pœnæ sint in electis effectus prædestinationis, non tamen mala culpæ. Cõsequentiã patet: nam tres illæ conditiones requiruntur, & sufficiunt, ut aliquid sit prædestinationis effectus.

B Dico secundò: Materiale peccati in electis est effectus prædestinationis.

Probat: primò conclusio eadem ratione, quæ præcedens. Materiale peccati est effectus omnipotentis & voluntatis Dei, & in finem prædestinationis conducit, & consequenter ex illius intentione in electis à Deo præparatur: Ergo est effectus prædestinationis. Consequentia patet ex dictis: Antecedens autem, quantum ad primam partem, est certum, cum enim materiale peccati sit aliqua entitas creata, & aliquis actus physicus & vitalis, non potest subterfugere divinam causalitatem, & omnipotentiam, sed debet à Deo ut primo ente, & primo actu pendere, ut tractatu præcedenti fuisse ostendimus. Probat: verò quantum ad secundam. Tùm ex illo Pauli ad Roman. 8. *Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum.* Tùm etiam, quia materiale peccati solet esse pœnæ illius, & vexare peccatorem, ut à peccato deterreatur. Illud etiam potest esse occasio laudis & admirationis consideranti benignitatem Dei, qui ad id, quo ipse ostenditur, suum concitum non denegat.

Probat: secundò conclusio. Omnes generationes prædestinatorum sunt prædestinationis effectus, ut articulo præcedenti ostendimus: At multorum generationes peccaminosæ sunt: ut constat in illis, qui ex illicito concubitu sunt procreati: Ergo materiale peccati effectus prædestinationis esse potest.

Denique Permissiones peccatorum in electis sunt effectus prædestinationis, ut § sequenti ostendimus: Ergo & materiale peccati. Consequentia patet: nam permissio peccati non solum importat in Deo denegationem auxilij efficacis, sed etiam influxum in materiale peccati: cum enim peccatum sit quidam defectus & privatio, vel saltem illam includat, non potest poni in rerum natura, nisi ab aliqua entitate physica sustentetur.

Dices primò: Ad effectus prædestinationis concurrat Deus concursu speciali, cum ex illis speciali amore procedant: Sed ad materiale peccatum concurrat solum concursu generali: Ergo materiale peccati non est prædestinationis effectus.

E Secundò, possumus à Deo petere nostræ prædestinationis effectus: At materiale peccati à nobis postulari nequit, nisi ex consequenti consideretur formale: Ergo effectus prædestinationis esse non potest.

Ad primum respondeo, quòd licet ad materiale peccati concurrat Deus concursu generali efficiente, concurrat tamen concursu speciali impetrante, quatenus specialis providentia in prædestinatione impetrat generalem quoad omnes effectus ad illius finem conducentes.

Ad secundum dicatur effectus prædestinationis esse in duplici differentia: alij sunt, qui ratione sui ad finem prædestinationis conducunt, & istos possumus absolute petere: alij verò solum

ex misericordia divina ad prædictum finem ordinatur, cum ex natura sua ad oppositum finem propendentes: & istos absolute petere non possunt, sed solum sub conditione, quod Deus velit ad finem prædestinationis illos ordinare: & illius generis est materiale peccati, unde à Deo non potest postulari absolute, sed sub conditione prædicta, ut de permissione peccati, seu denegatione gratiæ infra dicemus.

§. II.

Resolvitur secunda difficultas: & ostenditur permissionem peccatorum in electis esse prædestinationis effectum.

Deo tertio, permissionem peccati in electis esse effectum prædestinationis illorum. Est contra Vazquez, Arribal, Meratium, & alios Recentiores: est tamen D. Thomæ super Epistolam ad Romanos capite 8. lect. 5. ubi exponens illa verba: Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, inquit: Sed nunquid etiam peccata cooperantur in bonum? Quidam dicunt quod peccata non continentur sub hoc, quod dicit omnia, quia solum Augustinum, peccatum nihil est, & nihil sunt homines, cum peccant. Sed contra est, quod in glossa sequitur: Usque adeo talibus Deus omnia cooperatur in bonum, ut si qui horum deviant & exorbitant, etiam hoc ipsum eis faciat proficere in bonum: unde & in psalms dicitur, cum ceciderit justus, non relinquitur, quia Dominus supponit manum suam. Quibus verbis sanctus Doctor rationem fundamentalem nostræ conclusionis insinuat. Id enim, quod fit à Deo ob fructum spiritualem rationalis creaturæ, provenit in electis ex intentione beatitudinis, & consequenter est prædestinationis effectus: Sed permissio peccati, seu denegatio gratiæ efficacis ad vitandum peccatum fit à Deo ob fructum spiritualem rationalis creaturæ: Ergo in electis fit ex intentione beatitudinis, & consequenter est prædestinationis effectus. Major patet, Minor probatur primo ex illo Pauli, Diligentibus Deum omnia cooperantur in bonum, quod ut vidimus, D. Thomas, & Glossa et Augustino delumpta, extendunt etiam ad ipsa peccata. Secundo ex sanctis Patribus: nam Augustinus de natura & gratia capite 24. docet medicinale fuisse David, quod Psalmo 23. dicebat: Avertisti faciem tuam à me. Dixerat enim in abundantia sua, non movebor in aeternum, & sic tribuabat, quod à Domino habebat: Quare ostendendum est fuerat, (aversione scilicet faciei, per quam gratiæ privatio designatur) unde haberet & recuperet humilia, quod superbus amiserat. Idem docet Gregorius libro 2. Moralium capite 26. his verbis: Fit ut aliquando se hac gratia utiliter subtrahat, & praesument, quantum in se infirmetur, ostendit, tunc enim vere cognoscimus bona nostra unde sint, quando hoc quasi amittendo sentimus, quia à nobis servari non possunt. Et libro 33. capite 11. Nonnulli per accepta dona virtutum, per impensam gratiarum bonorum operum, in superbia vitium cadunt, sed tamen, quo ceciderint, non cognoscunt. Proinde contra eos homines ostendit, quia jam miseris dominatur, etiam exterruitur, ut qui in cogitatione elati sunt, per carum luxuriam prosternantur. Et infra: Fit plerumque, ut nonnulli per superbiam in luxuriam corrumpantur, ex aperto casu malum culpa latentis erubescant, & tunc etiam majora corrigunt, cum prostrati in minimis

gravius confunduntur: eos enim se inter minora conspiciunt, qui se liberos inter graviora crediderunt. Et paulo post: Ecce qui de virtute se extollit, per vitium ad humilitatem redit: qui vero acceptis virtutibus extollitur, non gladio, sed ut ita dixerim, medicamento vulneratur. Quid est enim virtus, nisi medicamentum, & quid est vitium, nisi vulnus? Quia ergo nos de medicamento vulnus facimus, facit Deus de vulnere medicamentum, ut qui virtute percussimur, vitio curemur: nos namque virtutum dona retorquemus in usum vitiorum, ille vitiorum illecebras assumit in artem virtutum.

Ei concinit Divus Bernardus sermone 2. in enarratione Psalmi 90. his verbis: Nonne cooperatur nobis ille casus in bonum, unde & humiliores

efficiuntur & cautiore? Et Damascenus libro 2. fidei, ubi hæc scribit: Permittitur quis quandoque in turpem incidere actum ad emendationem deterioris affectus. Verbi causa, quis est elatus in virtutibus, & recte factus suis, hunc sinit Deus in adulterium prolabi, ut per casum in cognitionem propria infirmitatis veniens, humiliatus consteatur Domino.

Denique Augustinus 14. de civitate Dei capite 13. Audeo dicere (inquit) superbus esse utile cadere in aliquid apertum, manifestumque peccatum, unde sibi displiceant, quam sibi placendo ceciderunt: salubrius enim Petrus sibi displicuit, quando flexit quam sibi placuit, quando presumpsit. Hoc dicit & facit psalmus: Imple facies eorum ignominia, & quærens nomen tuum Domine: id est, ut tu eis placeas quærentibus nomen tuum, qui sibi placuerant quærendo suum. Ex quibus omnibus testimonijs liquet, permissionem peccati ex fine salutis, & profectus spiritualis in electis provenire à Deo.

Confirmatur ex D. Thomæ 1. 2. quæst. 79. art. 4. ubi loquens de excacatione quæ ad minus includit permissionem peccati dicit quod, Excacatio ex sui natura ordinatur ad damnationem ejus qui excacatur, propter quod ponitur etiam reprobativus effectus, sed ex divina misericordia excacatio ad tempus ordinatur medicinaliter ad salutem eorum qui excacantur, sed hæc misericordia non omnibus impenditur excacatis, sed prædestinatis solum, quibus omnia cooperantur in bonum, sicut dicitur ad Rom. 8. Quo nihil clarius & expressius in favorem nostræ sententiæ dici potest.

Respondet Vazquez, Ecclesiæ Patres vulgari modo fuisse locutos, exprimens eventus quos Deus ex peccato deducit, ac si essent finis permissionis peccati.

Sed contra primo: Verba Patrum possunt absque incommodo accipi in rigore quem sonant, ut ex argumentorum solutione constabit: Ergo absque necessitate in vulgari sensu accipiuntur.

Secundo, Mens Patrum erat finem permissivonis peccati assignare, non eventum ex ipsa sequitum: Ergo explicare eventum, & non causam finalem, esset diminutè procedere, & non solum vulgari locutio.

Tertio, Patres quandoque indifferenter docent, Deum peccata permittere propter gloriam suam, & propter bonum nostrum, ut constat ex Damasceno supra citato, qui docet Deum aliquando velle permittere peccatum propter gloriam suam, aliquando propter bonum ipsius peccantis: Atly, propter suam gloriam, denotat causam finalem: Ergo etiam ly, propter bonum peccantis, finalem causam, & non solum eventum